Perustuslakivaliokunta

Perjantai 13.11.2026 klo 9.30—9.50

Läsnä
puheenjohtaja Heikki Vestman kok
varapuheenjohtaja Onni Rostila ps (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (3 osittain)
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Teemu Keskisarja ps
jäsen Johannes Koskinen sd
jäsen Mats Löfström r
jäsen Krista Mikkonen vihr (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (3 osittain)
jäsen Mira Nieminen ps
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (3 osittain)
varajäsen Jani Mäkelä ps (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (3 osittain)
varajäsen Ville Valkonen kok

Sihteerit
valiokuntaneuvos Johannes Heikkonen
valiokuntaneuvos Lauri Koskentausta
valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 8 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Todettiin, että kokous ei ollut päätösvaltainen.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle lastensuojelulaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi
Hallituksen esitys HE 182/2026 vp
Eriävä mielipide HE 182_2026 vp_eriävä mielipide_Löfström.pdf A 3

Merkittiin, että kokous tuli päätösvaltaiseksi.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun loppuun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Päätettiin muuttaa kappale 11 kuulumaan seuraavasti: "Perustuslakivaliokunta kiinnitti jo voimassa olevaa, sote-uudistuksen käynnistymiseen kytkeytyvää sääntelyä arvioidessaan

(PeVL 18/2022 vp, kappale 9, ks. myös PeVL 72/2022 vp, kappaleet 8—9 ja PeVL 57/2026 vp, kappale 11) huomiota siihen, että Ahvenanmaan itsehallinnon kannalta nyt ehdotettua lainsäädännöllistä järjestelyä asianmukaisempaa olisi ollut säätää tarpeelliset muutokset itsehallintolakiin. Valiokunta piti muutosten säätämistä tärkeänä ja toi esiin, että tällaisten muutosten yhteydessä tulee lisäksi huolehtia sääntelyn kattavuudesta niin, että viranomaisten toimivaltuudet ovat selkeitä eikä sääntelyyn jää aukkoja. Kyseisessä esityksessä oli kyse silloisen oikeustilan säilyttämisestä. Nyt ehdotettua ratkaisua muistuttavaa tartuntatautilakiin ehdotettua Ahvenanmaata koskenutta siirtymäsäännöstä arvioidessaan valiokunta myös nimenomaisesti korosti, että siirtymäsäännöksen varaan perustuvan järjestelyn tulee olla lyhytaikainen (PeVL 72/2022 vp, kappale 8). Vaikka perustuslakivaliokunta pitää nyt ehdotettua 4 §:n 1 momentin sääntelyä mahdollisena, ei se kuitenkin ole parhaiten sopusoinnussa itsehallintolain kanssa. Valiokunta korostaa, että asiasta tulee säätää itsehallintolain kannalta asianmukaisella järjestelyllä. Huomiota on kiinnitettävä myös Ahvenanmaan kuntien tosiasialliseen kykyyn suoriutua heille annettavista tehtävistä."

Päätettiin korvata kappaleen 12 viimeisen virkkeen sana "sen" sanalla "itsehallintolain".

Ed. Löfström ehdotti, että lausunnon päätösehdotuksen tulisi kuulua seuraavasti: "Perustuslakivaliokunta esittää, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä, 1. lakiehdotus kuitenkin vain, jos valiokunnan sen 4 §:n 1 momentista ja 4 §:n 2 momentista tekemät valtiosääntöoikeudelliset huomautukset otetaan asianmukaisesti huomioon."

Ehdotus raukesi kannattamattomana.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Ed. Löfström varasi tilaisuuden eriävän mielipiteen jättämiseen. Ilmoitettiin, että eriävä mielipide on jätettävä sihteerille klo 11.00 mennessä.

Lausuntoon jätettiin eriävä mielipide: ed. Löfström.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle valmiuslaiksi ja laiksi rikoslain 46 luvun muuttamisesta
Hallituksen esitys HE 294/2026 vp

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava puolustusvaliokunnalle.

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman. Kutsutaan kuultaviksi: oikeusministeriön edustaja, tasavallan presidentin kanslian edustaja, Ahvenanmaan maakunnan hallituksen edustaja, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian edustaja, Oikeuskanslerinviraston edustaja, apulaisprofessori Anu Mutanen, professori Olli Mäenpää, professori Tuomas Ojanen ja professori Veli-Pekka Viljanen.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 12 ja 25 luvun muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 295/2026 vp

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava lakivaliokunnalle.

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman. Kutsutaan kuultaviksi: oikeusministeriön edustaja, professori Dan Helenius, professori Päivi Korpisaari ja professori Elina Pirjatanniemi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 297/2026 vp

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava lakivaliokunnalle.

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman. Kutsutaan kuultaviksi: oikeusministeriön edustaja, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian edustaja, professori Sakari Melander, apulaisprofessori Anu Mutanen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen entinen tuomari Pauliine Koskelo.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle tutkinnon suorittamista avoimena korkeakouluopetuksena koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 311/2026 vp

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava sivistysvaliokunnalle.

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman. Kutsutaan kuultaviksi: opetus- ja kulttuuriministeriön edustaja, professori Maija Dahlberg, apulaisprofessori Anu Mutanen ja professori Niina Mäntylä.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi metsästyslain 90 §:n ja riistahallintolain 31 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 316/2026 vp

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava maa- ja metsätalousvaliokunnalle.

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman. Kutsutaan kuultaviksi: maa- ja metsätalousministeriön edustaja, professori Olli Mäenpää ja oikeustieteen tohtori Pekka Vihervuori.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan parlamentin jäsenten valitsemista Euroopan parlamenttiin yleisillä välittömillä vaaleilla koskevan säädöksen muuttamisesta tehdyn neuvoston päätöksen voimaan saattamisesta

Hallituksen esitys HE 296/2026 vp

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman. Kutsutaan kuultavaksi: oikeusministeriön edustaja.

10. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

11. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on etäkokous maanantaina 16.11.2026 klo 9.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Liisa Vanhala